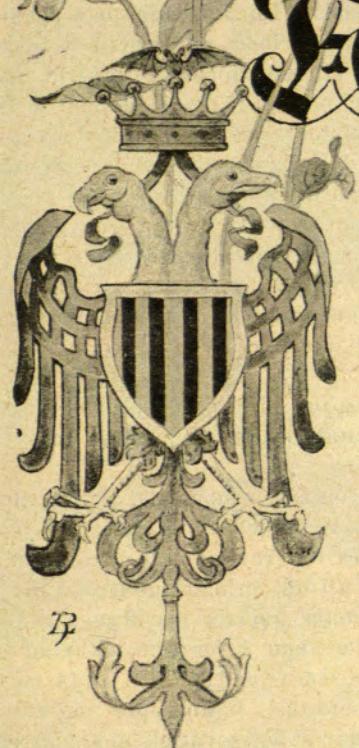

Catalunya Artística

Redacció y Administració:
Raurich, 20, pral.

Añy I * Barcelona 13 Desembre 1900 * Núm. 27

FULLA D'ALBUM

Flors volgudas

LA CONQUISTA DE MALLORCA

Una de las figures que més relleu tenen en la història de la dinastia catalana es la de don Jaume I d'Aragó, anomenat El Conqueridor.

Disset anys després de la gran batalla de las Navas de Tolosa tingué lloc la conquesta de Mallorca per l' Rey avans mencionat.

Encara que no contés l' Història de Catalunya altra gesta gloria de D. Jaume, aquesta bastaria per si sola pera donarli els calificatius d' heroe, de gran y de valent.

Mallorca, hermosa perla del mar Mediterrá, estava en poder del rey moro Nasradi-Alá desde l' any 1203 en que 'ls almohavides foren vensuts pe' ls almohades. Dit rey moro s' entretenia en perjudicar las costas de Catalunya y aixó fou causa de que brotés de tots els pits dels braus catalans, aragonesos y provensals el sagrat foch d' amor á la patria y de que D. Jaume trobantse per casualitat á Tarragona convidat á casa de un expert mari anomenat Pere Martell junt ab els nobles En Guillém de Moncada, son germà En Ramón, En Guillém de Claramunt, el Comte d' Ampurias, En Bernat de Santa Eugenia y molts altres personatges, determinés reunir Corts generals en l' antich palau de Barcelona á fi de acordar la conquesta de Mallorca.

En efecte. Era l' mes de Maig de 1229, mes de las flors, mes de poesia, mes de Maria, la Verge Santissima, á la que tan gran devoció hi tenia D. Jaume. Tots els Diputats respongueren ab entussiasme á las patrióticas indicacions que feu D. Jaume pera lograr la conquesta de Mallorca.

L' arquebisbe de Tarragona, Aspargo, respongué dient que sentia moltíssim que el pes dels seus anys no li permetés anar á combatrer l' enemich; pero que podian disposar de tots sos bens y de tots els homes que tenia.

El bisbe de Barcelona En Berenguer de Palou, oferi costear 100 caballers; En Guillém de Moncada, don Nuñó Sanchez y el Comte d' Ampurias, que representavan el bras militar, no solsament feren boñas ofertas sino que proposaren ademés acceptar la Pau y Tréva que proclamés el Rey D. Jaume per tot Catalunya y cedirli per segona vegada el tribut del *bovatge*, á fi de poguer sufragar els gastos generals de la guerra contra 'ls moros de Mallorca. També correspongueren ab sacrificis el bisbe de Girona, l' Abad de Sant Feliu de Guixols, En Pere Gruny de Barcelona y molts altres, de modo que tots acceptaren ab tant entussiasme la idea de lluytar contra 'ls enemichs de nostra patria y de nostra santa fé, que en pochs mesos las platjas de Tarragona, Salou y Cambrils se vegeren plenes de galeras, vaixells y tota mena d' embarcacionis dispostas á portar á las terras mallorquinas els quinze mil infants y cinch cents caballs que com lleóns anhelavan no mes tirarse á

sobre de la morisma per humillarla y reduhirla als seus confins de l' África.

Si la fé y constància del Rey D. Jaume en perseguir als alarbs havia sigut sempre gran, creixeria molt mes al saber que 'l rey moro Nasradi-Alá havia parlat en menyspreu d' ell cuan el missatger hi anà per tractar del rescat d' algunas naus catalanas que havien caygut presoneras dels moros de Mallorca.

Preparada ja l' armada, ¡mireuse 'l cóm puja á la galera de Montpeller y cóm se queda á últim pera poguer embarcar els mil homes que quedavan en terra! ¡Mireuse 'l, com avans de l' endemà ja va á devant de la Capitana d' En Moncada pera poguer tenir el plaher de ser el primer en arribar á lloch. Una negre tempesta vingué á torbar l' alegría dels cristiáns embarcats; pero la fé de D. Jaume y las pregarias dels fidels lograren del Omnipotent que las furiosas ayguas del mar se calmessin; permetent aixis poguer arribar sens cap desgràcia á la penya de la Dragonera ahont trobaren prou aygua potable per beure y refrescar las caballerias.

El primer divendres del mes de Setembre arribaren al port de la Palomera; pero la morisma els priva 'l desembarch, lo que efectuaren en Santa Ponsa sens cap dificultat.

En la montanyeta que hi ha vora al mar tingué lloc la primera batalla en la que moriren més de mil cinch cents moros.

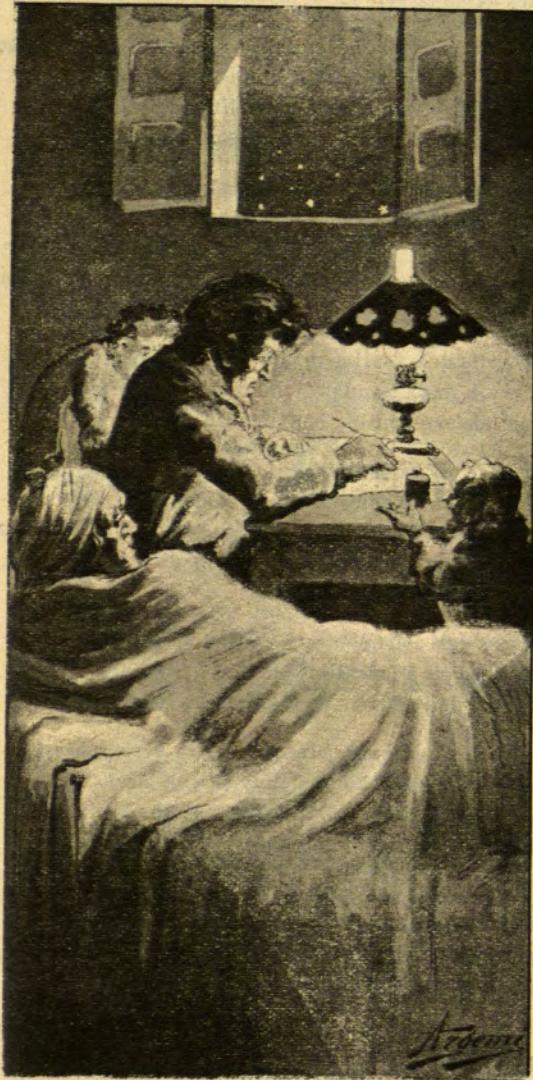
L' entussiasme creixia per moments. La multitut no podia contenirse. Alguns cristiáns marxavan ja á la brega sense ordres del rey ni dels quefes, cuan D. Jaume puja á caball del primer que li ve á ma y demostrant son carácter guerrer els arenga ab el crit de ¡traydors! ¿que anau á fer sens un plan de campanya coneget y sense quefes?. Al fi els fa marxar manats pe 'ls Moncadas, y de sopte una forta eridòria l' avisa de que s' han topat els uns y els altres y allá corre tot seguit. Tres voltas guanyaren els nostres y altres tantas perderen; els moros tant prompte embestian com fugian, cuan per últim veuen la preséncia del rey D. Jaume ab la seva senyera y fugen com un llamp, deixant una pèrdua de mes de dos mil homes.

El bisbe de Barcelona corre á portarli la trista nova de que havian mort heroycament els gèrmans Moncadas, eual sensible pèrdua ploraren tots, prometent tots venjarla. Y aixis fou.

A dit fi, arreglan màquinas de guerra, construeixen trabuchs y torres; obran y tancan fossos y s' arriman á las murallas de la ciutat de Palma fentne caure alguns trossos. Embesteixen tots plegats pe 'ls forats que havian obert; els moros acudeixen tots á defensarse; pero las pèrduas de la morisma foren tantas que 'l mateix rey Nasradi-Alá fugí com un llamp á amagarse en un lloch molt secret, ahont lo trobà don Jaume, y agafantlo per la llarga barba que portava li estirà d' alló mes, com ho tenia promés, y lo feu anar cap á l' África á purgar las malesas y desgràcias que havia ocasionat á nostra benvolguda pátria.

Quedant ja en poder dels cristians la ciutat y capital de la illa de Mallorca, els demés pobles y fortalesas quedaren també sens grans esforços del domini de don Jaume, poguent així l' aymada terra mallorquina respirar les auras puras de la llibertat, y els vencedors tornar à sas cases ab el lloret de la victòria.

BARTOMEU SALA

DRAMA CURT

El quinqué crema sobre la taula,
l' quinqué crema y un home escriu;
si no 's detura de nit ni dia,
del que li donan, encare 'n viu.

El seu front pàlit la suhor mulla;
sos ulls un cercle volta negrós;
y encare 's mouhen sas mans febrosas,
sas mans qu' escriuen sense repòs.

Dintre l' arcoba hi ha una malalta.
—Pa! pa! —demanan dos infantóns.
Y 'l pobre pare qu' escriu sens esma
sols pot donarlos els seus petóns.

Y en tant à fora la nit impera;
seréns y hermosos brillan els céls;
reyna dels àmbits la blanca lluna
se veu voltada d' aixams d' estels.

La dolsa brisa somriu y passa,
els arbres mouhen el seu fullám,
la flor entroberta perfums exhala,
y ab suau tendresa s' agéu l' herbam.

Hora d' insomnis y de grandesa!
La terra gosa y 'l cel somriu.
Y en tant encare demunt la taula
el quinqué crema y un home escriu.

JOSEPH CARNER.

El géni del mar

M' estava assegut prop del mar, allá en las cante-lhudas rocas ahont van à estrellarhi las onas furientes; l' amplissima volta il-luminada pe 'ls febles raigs del Sol ponent, sa ja mitj apagada llum brillava demunt las onas lleugerament, com si 'ls digués jarreure! y la mar anava endormiscantse en brassos de la fosca, cantant aquell hymne sublim y etern, que entonan constants las onades.

La lleugera alenada de l' oreig gronxava mos cabells y ab son vá-y-vé pausat, ha enterbolit mon cap y m' he dormit.

He vist alsarse pausat y misteriós amunt del fons del mar un espectre; una túnica blanca 'l cenyia; ostentava en son front una corona de coral y perlas y ab veu calmosa aixis m' ha parlat:

—¿Qué fas aquí tan sol fill de la terra? ¿vius, tal vegada, anyoradís de grandesas?

—Si—jo he respot ab veu tremolosa—¿y tú, qui ets?

—Jo só el géni d' aquesta mar quieta que s' estén à tos peus; jo só 'l seu fill y ja qu' ella 'm vá dar vida, just es que en las horas solemnes en que 's disposa à dormir, me disposi jo à vigilar son somni, abandonant els encantats palaus que habito.

—¿Habitas tú palaus?

—Si, mos palaus son més magestuoses y ostentan mes riquesas, que no 'ls que habitéu vosaltres, fets per mà del home; els meus palaus son de coral y perlas y s' han fet per si sols.....

—¿Y no te 'ls destruixen may las onas?

—May; si al fons del mar l' ayqua no 's mou apenas y tot s' ovira com al través de un cristall púrrissim! ¿Vols venir à visitarlos?

—No, no... El mar m' espahordeix, que à voltas desenfrenantse, apar que 's vulga engolir la terra entera y 's desfoga contra pobres infelisos sérs, que 'ls roba la vida, donantlos per sepultura la profunditat de sos abismes; no, no vull venirhi; el mar es

una fossa, ¡cuants sérns que fóren sostentiment de famílias hi geuen dormint l' eternal somni!

—¡Calla, calla! —vá dir l' espectre ab veu irada— si el mar es una fossa, no es pas per sa propia voluntat; si el mar roba vidas, no las roba pera satisfacer sas iras, may en els propòsits del mar hi ha niat la més remota idea del crím, ell es tan sols un instrument de tants, de que's val la Naturalesa pera crear y destruir, més ell obra inconscientment, obeheix tan sols els destins que altres forsas superiors li marcean; si el mar tot es amor, si en ell tot es puresa, si en ell s' hi viu una vida més santa y més gran, que no pasa la que viviu vosaltres en la terra; ¡vina sens pór á visitar els seus abismes! mira, l' aygua no's mou apena!..... Y agafantme pel brás, m' ha portat avall, avall, ma vista's perdia entre la immensitat de sas grandesas, arreu veia palaus encatifats de molsa, rublerts de pedras, d' or, y agegantadas perlas.

Com visións creuhavan per devant ma vista, sombras angélicas que ab llestesa s' enlayraban y desapareixian; també hi he vist fadas ab sas cabelleras esteses, com formaban rodona donantse las mans unas ab altras y ballavan joguinosas dansas; lleugeran com l' ayre corrian, y l' aygua sempre quieta, sempre aquell misteri, plahent, agradable que sujestionava l' ànima y la invitava á no móures d' aquellas profunditats.

A cada moment nous palaus, nous panoramas inondats de llum y embolcallats pe l' misteri.

Després de recorre molts y molts llochs y cuan més gosava en la contemplació, l' espectre m' ha condut prop las cantelludas rocas, dihentme:

—Torna á la terra y ves, conta á los semblants, que l' mar no mata, que en sas profunditats hi viu sols l' amor, la pau, la ditxa, qualitats que may podeu fruhir vosaltres en la terra; vés, cóntalshi be, que en sos abismes no hi devallan las tempestats que s' desenfrenan en sas superficies, que allí tan sols hi devallan els sérns purs que visitan la terra y s' volen abstreure de las miradas dels homes que allí s' hi troban bé perque en ell s' hi viu la vida del mutisme, s' hi parla aquell llenguatje misteriós, que l' homes no entenen; digas també, que las vidas que roba son efectes de la seva inconsciencia.

Va sentirse un bram potent de las onadas que s' varen estrellar en las cantelludas rocas y l' espectre interrompente va dirme:

—Adeu, la mar me crida.—Y va desapareixer instantáneamente de ma vista.

Vaig despertar; la fosca invadia l' ample espay, las ombras gegantinas d' unas serras, que s' oviran allá l' lluny, me semblavan siluetas de fantasmas; el trepitj de mos peus m' esporuguia; la única nota que m' corprenia y m' encoratjaba, era la remor solemne de las onas que s' movian mandrosament y l' ressó d' una cansó tèndre, que venia d' allá el lluny de la mar quieta, y allavoras, més que may, me'n anava esporuguit terra endins, sentintme á cada pás més anyorivol de deixar d' observar el mar calmós, ahont poch avans en brassos de dols somni, havia fruhit en la contemplació de bellesas, may vistas en la terra.—BONAVENTURA RAMÉNTOL.

EL POETA

À

LAS FILLAS DE SITGES

Salut fadas del mar, ninetas sitgetanas, tribut us vull rendir de santa admiració; si estimo de tot cor las aus y flors galanas, més aymo la bellesa de las ninetas, jo.

Enfront d' una hermosor d' ulls blaus com l' alegria, enfront d' una hermosor d' ulls negres com la nit, oblidó l' s rossinyols, la clara llum del dia y l' perfum de las auras que fàn aixamplia l' pit.

Oblido els sofiments que l' esperit abrusan, oblidó els bells recorts dels somnis qu' han passat, y oblidó als folls mortals qu' ab la calumnia acusan, y oblidó els mals rebuts dels homs que m' han voltat.

Ab mà ferma y robusta, nirviosament, ofego els crits dels sentiments que bullen dintre l' cor, y crèch en la Bondat de lo existent, y prego com els arrepentits: bén amarat de plor.

Ja sè qu' es estimar, ninetas sitgetanas, ja sè lo qu' es sentir afany d' amor divi; y sè que al contemplarlos—fillas de Déu, germanas dels Àngels y las flors—tinch ànima! vaig di.

Tinch ànima! No ha mort! restava sols dormida al pès dels sofiments, y à viure ha retornat. Y com vola l' auzell per la blavó infinita pel cel de l' il·lusió mon ànima ha volat.

Vostra hermosor, ninetas, vostra hermosor sagrada de verges somniadoras, creyents en la virtut, el vel de l' Esperansa ditxosa y benaurada ha extés cubrint de joya ma brava Joventut.

No sóch ja com avans: ja no es per mí suplici la vida que acabar volia alegrement, perdó si us han ferit el cor mos cants al vici: era l' somris forsat del negre aburriment.

Perdó, Verges humanas, si ab ma cantúria ignoble he ofès els sentiments que guarda l' vostre pit, com ho es el perdó el penediment es noble, perdoneu, donchs, vosaltres el bard arrepentit.

M' humilio francament: m' ha vensut la Puresa que reflectida he vist en vostre rostre hermós: Eixa es la virtut santa que brilla en ma promesa, aquella virtut santa qu' adoro fervorós.

La glòria es tota vostra, ninetas sitgetanas; del Infern hont vivia m' ha tret vostra bondat. ¡No deixéu que altre cop las fortas tramontanas del Pesar me retornin al vici abandonat!

Salut fadas del mar, salut! fillas hermosas, d' aquesta vila blanca, perla del mar Tirré, fillas de Déu, germanas dels àngels y las rosas m' heu retornat la Fé!

3 Desembre 1900.

JOAN OLIVA BRIDGMAN.

La Cansó del obrer

Premi d' una ploma d' argent en el Certamen Literari de Palamós,
de 1891

De las ja passadas guerras
no me 'n vull pas recordar,
son per' mi tristas desferras
d' un castell que 's vá esfondrar.

Sóch soldat de causa noble,
sóch soldat del sant treball,
y si aixís no pensa un poble
sempre vá de cap-per- vall.

¡Visca la feyna,
visca 'l taller;
'l arma mes santa te d' esser 'l cyna
pe 'l pobre obrer!

Mon cuartel es ma posada
y allá hi tanco mon plaher;
per companys tinch la maynada
y per' reyna ma muller.

A la nit jo hi entro alegre,
aixó sí, cansat... ¡oh y tal!
y ab tot y ma cara negra
ells tocan la marxa real.

Jo só 'l rey, no un trist comparsa;
visch del sant y honrat treball,
no comprénd del mon la farsa

perque no 'm ho ensenya 'l mall.

Un bon foch dintre la farga,
un traguet d' aquell del bó,
una feyna tosea y llarga...
y aquet es mon goig milló!

¡Que no 'm vingan ab tragédias
de política ni res...
no hi enténch ab tals comédias,
lo parlarne es per d'més!

Mon amor sols se concilia
en dos mots, els mes senzills;
que no 'm toquin la familia
y que creixin els meus fills!

Es per xó que mes alento
y treballó ab mes dalit,
ab salut y feyna sento
dols esbarjo dintre 'l pit.

Ma muller y ma maynada
son per' mí 'ls idols mes sants,
y la farga venerada
vá endolcint els meus instants.

Cuan diu 'l amo què-hi ha feyna
que dú pressa y s' ha de fer,
'au!, al punt aixeco 'l eyna
perque sóch humil obrer.

Y pegant forta branxida
mos dos brassos ab el mall,
canto alegre, que la vida
fora un dol sense 'l treball.

¡Ella 's queixa, pobre enclusa
del patim-patam que réb!...
no li val pas cap excusa,
com hi ha Deu, à fé de Pep;

Cuant mes mostra sa fatiga,
jo, mes ferm, vinga picar,
y li dich:—¡Sofreix, amiga,
que 'l jornal s' ha de guanyar!

Cuan arriba lo dissapte
y nos crida 'l Majordóm
tots hi aném, tothom es apte
à la farga, sí, tothom.
Cad' un prén la setmanada,
y ab el cor sempre content,
¡cap à casa ab la maynada,
cap à casa falta gent!

La muller... ¡tasca de donas!,
conta 'ls cuartos un per un,
las monedas si son bonas
la canalla ho diu al punt,
puig per terra ja s' esmolan,
y ells hi jugan ab amor;
¡son, del pare, que rodolan
grossas gotas de suor!

Mes ¿qué hi fa? Deu va dictarho;
ab suor se guanya 'l pá;
y puig Deu ho vá manarho
per mi ben manat está.
Mentres feyna y salut tinga,

¡llamp del cel! sempre al treball,
que m' agrada cuan hi dringa
á l' enclusa 'l cop de mall!...

De las ja passadas guerras
no me 'n vull pas recordar,
son per' mi tristas desferras
d' un castell que 's vá esfondrar.
Sóch esclau sols d' una ideya...
y m' agrada serne esclau:
¡Per l' obrer, la xamaneya,
qu' es el signe de la pau!

¡Visca la feyna,
visca 'l taller,
l' arma més santa té d' esser l' eyna
pe 'l pobre obrer!

J. AYNÉ RABELL.

Lletra Deselosa

.....En catalá, en la parla nostra, perque la considero més que cap altra agermanada ab els sentiments del cor, t' esrich aquestas ratllas, reflectes descolorits d' un sentiment exponentí de molt temps guardat dintre 'l maravellós sagrari qu' en diuhen ànima.

Tres mesos han estat suficients, pera que l' amor que vas fer despertar en mi emprengués una gran volada per un cel més pur... més blau... més immens que 'l cel de las estrellas y de la llum eterna; tres mesos, que comensáren en plé estiu y que han acabat are, cuan las fullas donan l' adeu als arbres, cansats, despenjadas per las primeras bufadas frescas de tardor.

Las cosas van anar de manera, que jo, vaig tenir que veure el teu retorn á la ciutat, desde llavors una renglera de dias llarchs... iguals... ensopits vaig tenir que enterrarlos en la soletat d' aquells pobles; las passejadas que al cayent de la tarde emprenia ab l' únic anhel de véuret van acabarse; fora tu, ja no tenian per mi l' encis dels días assoleyats d' aquell estiu, y al internarme per sos carrers estrets y, topá ab la vista, els balcons y finestras barradas de las casas dels senyors que ja eran á Barcelona, el veurer la carretera deserta en plé sol, ab la gent de las botigas radera 'ls vidres, de dia, y al voltant d' una llum freida á las vetllas, tot aixó, 'm feya sentir una tristesa immensa, que creixia cuan al retòrn, veya clarejar devant meu la línia del tren, tota silenci... tota entre pau... ab las siluetas dels guardavías, perdentes... morint avans d' arrivar jo á casa la tarde, entre una fresca viva, entre las primeras llàgrimas del cel al baixar á la terra en forma de rosada.

Els días de festa, m' eran el mateix, llarchs... ensopits. La gent que anava á n' aquella iglesia, m' era del tot indiferenta, y pensant ab tu com sempre, mirava 'ls rengles de cadiras ahont tenias costüm de seure, trobanthi buydor... soletat...

Sols una esperansa venia de cuan en cuan á batrejarse ab aquella anyoransa; l' esperansa de véret. ¡Si ho desitjava en aquells dias!... ¡Quina forsa reparadora tenia per mi!... ¡vèuret prompte... ben prompte!... Per xo are qu' altra vegada t' i i vist, t' envio aquesta carta; al ferhò crèch no donar cap mal pas, donchs estimar no es falta. ¡Cóm te de serho si lo més gran, lo més sublim es lo que més lliga ab l' amor! ó sino, ves á Deu si l' estimèm sobre tota estimació, ó tú mateixa si alguna vegada has plorat la teva mare morta ¿qué han estat els teus plors sinó un esclat d' amor?...

Perque jo t' estimava no 'n feya res á las festas anar á missa en un poble per mi foraster passant bon trós de camí sota la llum aplomada y ardenta d' un sol calent; per la voluntat de véret no 'm feya res la distància de punt á punt. ¡La trobava tan curta alas horas!

Y aquí acabo aquesta carta; al enviarla ho faig ab tota la fé del veritable creyent y per xo t' esrich tal com ho sento, donchs crèch que l' amor y la hipocresía no s' agermanarian, ja que l' amor, es alguna cosa més viva, més fonda que aquella, que al costat d' ell, ve á ser una espurna de foch que facilment pot apagarse. Are obra com el teu cor vulga; per la meva part prefereixo un desengany á una estimació no sentida. També tú voldràs el mateix si estimas de debò com crèch; ¡no tens de volguelo!

LEOPOLD NEGRE Y BOBA.

* *

Sé que 'l vols més á n'ell, que jo 't repugno
perque no uso aqnell parlar fan fi,
ni vesteixo extremat, ni duch sombrero,
ni duch rellotje, ni brillants als dits.

Ademés del diner, Deu vá dotarlo
d'un rostre emprendedor que jo no tinch;
se freqüenta ab gent d' upa á totas horas
y al teatro té un palco ab els amichs.

Fás bé, noya, fás bé, cásat ben prompte
y malgasteu tots junts el feix de mils
ab capritxos y mobles per la casa
que de vostre amor gran té qu' esse 'l niu.

Un cop el sacerdot per sempre us lligui
ab l' intrencable llás, cap á Berlin
y á Paris, y hasta á Londres feu rumbosos
el nuvol viatje ab goig sublim.

Y si avuy per demà, qu' es lo més fàcil
vist el comportament del teu Rotschild
la policia sents trucá á la porta
y s' enduhen lligat com un Sant-Christ,
per estafa á 'n el home que á mi 'm roba
ab sas joyas y luxo el cor senzill
de la que tant vaig estimar y estimo,
y la misèria us invadeix el pis,
vina, vina corrents, sense vergonya,
que dispost á socorre't sempre estich
y no 'm manca una cambra, encar que pobra,
y un tros de pá pera doná als teus fills.

J. TARRÉ Y R.

"Catalunya Artística—Desde any nou, preciosos grabats

iNo m' oblidis!

Despero y 'm sembla estrany que no m' hagis sentit. Oh! si 'm sentissis...

L' amor que jo 't tinch no 's pot pas midir, pro ab la lluhentor de ma mirada y ab l' apassionament de mon parlar, per forsa 'l veurias l' amor que 't porto.

Me feren creure que no t' ho mereixias que t' estimés; deyan que no tenías cor, y plorant de pesar m' ho vareig créure.

Tothom te coneixia, tothom me parlava de tu per dirne mal, y 'm deyan que ho feyan pel meu bé, porque 'm volian, porque 'ls dolia ma bogeria, com ells ne deyan de mon amor; y 'ls que m' ho deyan no esmentavan que 'm malmetian el cor crudelment.

¡Y ho feyan pel meu bé!

Jo t' estimava, per xó, encare. En tant me feyan creure que no tenías cor, jo pensava en oferirte 'l meu porque no te 'n manqués. Me deyan que no t' estimés y mon cor mes que may per tu glatia.

Cuan sol ab mas penas y ma desesperació, cercava un refugi, cuan en mitj de la fosca de mos sofriments, buscava la llum del consol, no m' el donavan pas els que volian 'l meu bé... Tú sola, tú sola eras mon refugi y mon consol; en tú sola hi trobava la calma tan anhelada; en ton recort era ahont hi trobava 'l benestar per mon ànima malalta.

Y aixís, vareig estimarte més encare, porque vaig endevinar un cor dintre de ton pit, que sentia y battegava, plé d' amor inmaculat, esperant un altre cor, que hi anés enamorat á parlarli.

Era un dia, al cayent de la tarde, que junts corríam pe 'l jardi. Tu cullías flors y las triavas, escullint las mes hermosas y frescas. Jo 't guaytava encusat.

Entre las flors, ne cullires una de petita y aixeridoya: me la vares oferir y jo la prenguí, agrahit. Me digueres que se 'n deya, no se quin nom, y qu' era coneguda per el dè *No m' oblidis*.

Tú m' ho digueres y com fá tant de temps, potser no t' en recordas.

Jo si; jo la guardo ben guardadeta, per no oblidarte... Cuan hi penso 'm dich que no era menester la flor per no oblidarte. ¡Com vols que t' obolidi si mon cor m' en fá memoria de tú...

¿Per qué m' ho digueres que no t' oblidés?

¿Es que 't plau que pensi en tú? Es que ton cor s' en gaudeix ó bé que ton egoisme s' en satisfà?...

Jo, pobre de mí, també volía cullirne una d' aquellas floretas y oferírtela com tú ho feres ab mí, pro 'm semblá que al anarla á cullir la floreta 's gronxava tot dihentme que no 't cullis, porque t' oblidariás de mí y fins d' ella, de la floreta.

Aixís te parlo, m' aymada porque végis com no t' hi oblidat; porque sápigas com t' estimo en mitj dels pesars que 'm causas; porque sentis en ton cor l' amargor del fel de mos desenganyos y porque entenguys que en mon pensament hi guardo ben estot-

jats tots mos recorts, tots, sense mancarnhi ni un...

¿Es cert, donchs, que m' has oblidat?

Si es aixís no m' ho digas: prén eixa floreta petita y aixeridoya; guàrdala, com jo fins are l' he guardada. Es el retorn d' un préch que tú ab élla vares ferme y que jo he complert.

Ja sé que á mí no 'm faltarà qui 'm fassa memòria per recordarte de tú; prénla y escóltala euan te parli, que sentirás com ab sa veu dolsa y suau y ab son cantar tendre y armoniós te dirá que *No m' oblidis*. Créutela tú com jo l' he creguda á la floreta. Esculta son préch *No m' oblidis!*

JOSEPH M.ª FOLCH Y TORRES

En aquest mon fins lo mes inútil es útil.

—
No tots els grans pesars s' expressan plorant.

El tirá mes gran de la Humanitat es la ignorància; en canbi la esperança es son millor consol.—

X. Zengotita Bayona.

—
L' acció virtuosa es l' obra d' art permesa als que no son artistas.—Juli Lemaitre.

—
El héroes del teatro resultan poch més poch me nos els héroes dels judicis orals: la literatura copia 'l crim passional y el crim passional la literatura.—Lluís Proal.

—
¿Art clàssich? La presidència de la Rahó.—Carlos Maurras.

—
La crítica produueix espurnas que donan sovint més llum que las teorías.—G. M. Valtour.

—
El mon moral té las sévas epidémias com el mon fisich.—J. Simón.

—
L' ignorància es fanàtica; y el fanatisme es intolerant.—F. A. Aulard.

—
¿De qué serveix la Historia si ningú se 'n aprofita?—Prósper Merimée.

—
La tolerància significa el respecte envers la llibertat dels altres, fins essent contraria aquesta llibertat mateixa al nostre modo de pensar.—Constans.

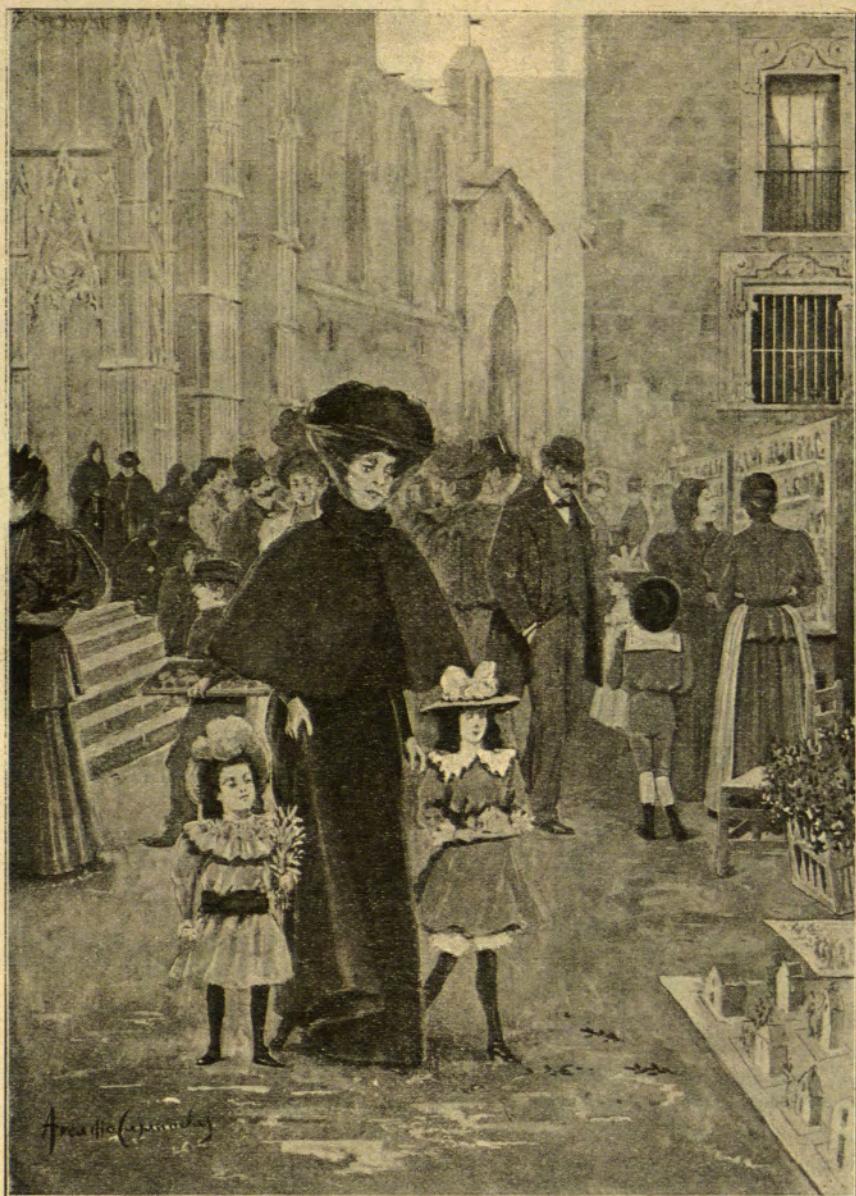

GUIA PINTORESCA DELS
CARRERS y PLASSAS de BARCELONA

Nº 7.

COSTUMS BARCELONINAS

La fira de Santa Llúcia

(Dibuix de Arcadi Casanovas)

CONTRA 'LS TOROS'

La Comissió abolicionista de las corridas de toros, continúa rebent valiosas adhesions à la creuhada que ha emprés, essent de las més simpàticas la que darrerament se li ha dirigit y que á continuació transcribim:

«Senyors:

Las infrascritas, veïnats d' questa culta ciutat de Barcelona, aixecan gustosíssimas aquest testimoni de gratitud y de regoneixement envers aquesta *Comissió*, protestant una vegada més del deplorable espectacle de la mal anomenada Festa Nacional. Valor y constància

desitjan las firmants als dignes membres que noblement han aixecat la bandera del orgull y honra nacionals, vilment escarnits ab tan barbre espectacle.

Anim, donchs, y que no desmayeu en vostra tasca es lo que desitjan; en Barcelona á dos de Desembre de mil noucents. Marcelina Font de Bruno, Dolors Vidal y Pahisa, Agneta Bruno, Magdalena Mauran, Felicia Martisella, Dolors Tiger, Lluïsa Alvarez, Maria Juandi, Carme Masses de Plá, Carolina González, Dolors Gülera, Dolors Noïla, Maria Roig, Càndia Roig, Carme Oro, Joaquima Oro, Joaquima Salvans, Clara Roda y Anglés.»

No tot han d' esser *señoritas toreras*. Es convenient que se sàpiga que la dona catalana té dignitat y no 's rebaixa prenen part, ni tan sols assistint, á espectacles que puguin menyspreuarla.

PLANY

Mare meva, estich molt trista
y m' acabo pôch à pôch.
Se m' esbarria la vista,
Tota jo vaig prenent un color grôch.

Y morint, avergonyida
sento del infant el pes.
Y 'm va cridant:—Vida! Vida!—
Y no n' hi puch donar més.

Veniu, mareta, à ma vora.
¿No es vritat que 'm perdonéu?
Si 'l fillet neix en bon' hora,
mareta, ¿l' estimaréu?

Penséu que en las nostres penas
cap culpa hi tindrà l' infant;
que durà sanch en sas venas
d' aquelt home qu' encare estimo tant!

Si un dia sab mon fill la meva història
potsé 'm malehirá.

Cuan passa aquell instant per ma memòria
tota 'm fa esgarrifá.

Mirantme fit à fit, fort m' abrassava,
y à cada petó d' ell,
jo 'm sentia que 'l cor se m' aixamplava
y ensempr 'nava enxiqüintsem el cervell.

Mare meva de ma vida,
mare meva del meu cor,
prou qu' estich arepentida...
prò sempre queda 'l dolor.

¡Qu' amarch es vostre somriure!
¡Ja ho veig que teniu ganas de plorar!
¡Jo que desitjava riure
sols per fervos disfrutar!

Si l' amor m' ha fet caure en els seus llassos
que no 'm trepitxi 'l mòn...
¡Ay, mareta! Aixequeume en vostres brassos
y poseume un petó al bell mitj del front.

R. SURIÑACH SENTIES.

ANYORANSA

¡Cuant la plora, la velleta,
la mort de son pur amor!
¡Cuant la plora, la pobreta,
cada dia,
al se 'l bell tart la claror!

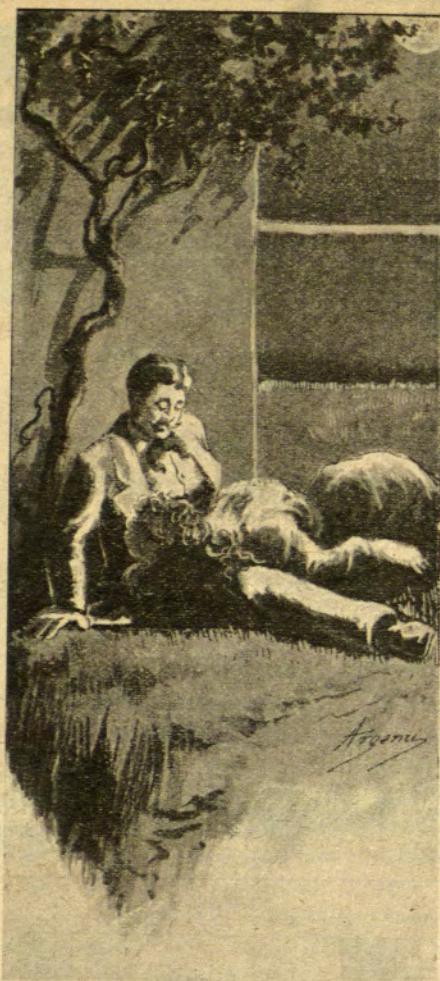
La bona jaya, envellida,
cada matí, vespre y nit,
clama à Deu li donga vida,
y ensempr forsa,
per' resar pe 'l seu marit.

Desconhortada, afigida,
gayre bé llagrimejant...
las penas d' aquesta vida
¡tan amargas!
ab calma vâ soportant.

—¡Amor meu! ab dols sospir,
diu, tenint els ulls plorosos;
si pogués ab tú gaudir...
¡Deu ho fasse!
¡que 'n seriam de ditxosos!

Y finaba, satisfeta,
à la claror d' un nou dia,
tot somrient la velleta
que ab l' ànima pura y neta
eap al cel feya sa via.

A. DAROCA Y GRÍFOLS.

DE BELLA NIT

Era la nit més bella de la vida
y 'l cel més pur y blau;
cansada de saltar per l' herba humida
en mos genolls estavas adormida
al somni més suau.

Sota 'l parral de verda pampolada
penjava 'l moscatell;
la brisa 'l gronxolava enjogassada
ruixant de frescas gotas de rosada
el teu sedós cabell.

Jo t' vetllava encisat, sentint encare
ton pit batre amorós;
la lluna destrenava sa llum clara
platejant ab sos raigs la teva cara
¡quin quadro més hermós!

Va sorti 'l sol de rossa cabellera
d' allá 'l fondo del mar;
va cantá 'l jorn l' alosa matinera,
s' alsà del niu l' alegre cadernera
y tú t' vas despertar.

Vares desclóure al punt tos ulls de mora
com flor d' encès botó,
y gallarda, gentil y temptadora
vas lligarte á mon coll, ma robadora,
y 'm vares fè un petó.

A. BORI Y FONTESTÁ.

PRIMER CERTÁMEN LITERARI-MUSICAL de Catalunya Artística

Composicions rebudas

Literarias

1. **La esllavissada:** lema: *¡Ni may que t' ha-gués vist!—2. El roure del Mas:* lema: *Paraula.*
- 3. **La Layona:** lema: *¡Pobretal!—4. Tradició:* lema: *La tradition, amour des peuples...—5. A la patria, á la terra...:* lema: *Somnis dòlsos.—6. La brema:* (cuadret) lema: *¡Oidá, visca 'l bon vi!—7. La tia Maria.* (Sense lema).—8. **Tradicions de las Comarcas Ripollesa y Vall de Ribas:** lema: *Recordar las tradicions es recordar l' historia.*
- 9. **Naturalesa:** lema: *Realitat.—10. Idili fréstech:* lema: *¡Miau... miau!... —11. Amorosa:* lema: *Per tu ma vida, etc...—12. ¡Lletjal:* lema: *Ecce-dona.—13. Retalls y fantasías:* lema: *De ma cullita.—14. Fantasia:* lema: *Nocturna.—15. Jovenesa:* lema: *Sembla un somni.—16. Hivern de l' ànima:* lema: *Cuan las flors s' enmalalteixen etc.—17. Lliroya:* lema: *Amor ch' a nullo amo-to amar perdona. (Dante Alghieri).—18. Quadret:* lema: *Fidelitat.—19. Indecisió:* lema: *¡Anímam!—20. Pelegrinatge:* lema: *Aném la vida mia, mar-*

- xém la mia amor....—21. Lo comte de Foix:* lema: *¡Sus!—22. Tradicions catalanas:* lema: *El cor del poble hi vibra....—23. Esclat d' amor:* lema: *Poemet.—24. Mal d' amor:* lema: *Declaració.—25. Vanitas vanitatum:* lema: *Lástima grande que no sea verdad tanta belleza.—26. Anima morta:* lema: *Llegenda. —27. ¡Festa Major!:* lema: *¡Que soni la tenora!—28. Prometatje de mort:* lema: *Units per l'assos indisolubles. —29. ¡Oydál:* lema: *El porró y la barretina fan la vida del terrer.—30. L' anell de la núvia* (noveleta): lema: *No s' realisá.—31. Ingrata:* lema: *He fet lo que has fet ab mi.—32. Contra gustos....* lema: *Ideas novas.—33. La veu de la Patria:* lema: *¡Salve!—34. Novela humana:* lema: *Estupi-desa.—35. Mariagna:* lema: *Drama. 36. L' any 35:* lema: *Desbordaments de poble....—37. ¡Si jo t' ho deya!....* lema: *No, no vull dirlo.—38. ¡May mes comédia!* lema: *Per fer comèdia, etc. (FORA DE CONCURS PER VENIR FIRMADA PER SON AUTOR).—39. Cansóns de Natura:* lema: *Apléch.*

Musicals

1. **La tenora** (Sardana): lema: *¡Visca l' Ampurdá!—2. Cansó d' Octubre:* lema: *Tardorenca.—3. Semprevivas:* lema: *Recort.—4. El fluvio-layre:* lema: *Costúms hermosas.—5. Primaveral:* lema: *¡Que dolsa la florida!...—6. Melodia:* (sense lema.)

FOLK-LORE CATALA

CORRANDES POPULARS

RECOLLIDAS EN DIVERSAS ENCONTRADAS DE CATALUNYA
(Continuació)

A

19

A la vora de la mar
hi cantava una sirena
y deya á cada suspir:
«qui te amor també te pena.»

(*Sant Hilari Sacalm*)

20

A la vora de la mar
n' hi ha un arbre d' esperansa,
totas las horas del dia
las fullas fan trasmudansa.

(*Piera*)

21

A la vora de la mar
n' hi ha una dama pintada
l' ha pintada un *cavaller*
ab la punta de l' espasa.

(*Piera*)

22

A la vora de la mar
n' hi ha una pedra rodona,
que los guapos s' hi assentan
quan venen de fer la ronda.

(*Collbató*)

23

A la vora del riu, mare,
m' he deixat las espardenyas;
mare no ho diguen al pare,
que ja tornaré per ellas.

(*Barcelona*)

24

A la vora del riu, mare,
veig venir la meva amor,
tota soleta y descalsia
¡quin clau era pel meu cor!

(*Pierola*)

25

Aygua de la mar beuria
per l' amor del Josepet,
aygua de la mar beuria
com més beuria, més set.

(*Sant Hilari Sacalm*)

26

A la roca l' sol hi toca
la guia dels mariners,
val més una noya maca
que una bossa de diners.

(*Vilavert*)

27

A un mariner l' han dada,
ella sab lo que han de fer,
passar l' escombra per casa
y veure l' barco si ve.

(*Esparraguera*)

GENERAL GINESTÀ PUNSET.
(Seguirán.)

LA GENT QUE VA EN TRANVIA

A las 5 del matí.

De 8 á 9.

A las 10.

A las 12 del mitj-dia.

Teatros de Catalunya

BARCELONA

Romea.—En aquest teatro s' ha posat en ensaig el drama en tres actes *Lo desheretat*, original de don Ramón Bordas.

Proximament *reprise de Lo bressol de Jesús*.

L' empresa prepara una gran ignocentada de circumstàncies.

Novedats.—Alternant ab la companyia de l', Enrich Borrás, doná dugas funcions la *divette* francesa Mlle. Marguerite Deval. El sol anunci de que ella venia, va abocar en aquest teatro dissapte passat una gentada immensa, la majoria composta de persones perteneixents á la colonia francesa d' aquesta ciutat; tothom, espanyols y traspirenyachs, estaban ansiosos de coneixer el treball de la Deval, y... s' aixecá 'l teló, comensant el *vaudeville Claire Bidochon*. Sortí la *divette* y de bonas á primeras ens feu l' efecte d' un titella del IV Gats, aixó en la part recitada; cuan las emprenqué ab el cant (una pobresa d' accompanyament de piano...) ens demostrá que tenia una veu ductil, flexible y agradosa, pero ¡quina llástima! posada al servei d' un gènere tontet que en l' Eden del carrer Nou hauria tal vegada fet forrolla. Per afegidura l' obreta de Varney, *Claire Bidochon*, es de lo més cursi y poca solta que s' ha escrit en el teatro francés, y Mlle. Deval una débil *chanteuse de boulevard* que en l' *Moulin Rouge* de París tal vegada agradi un bon xich més. Després del *vaudeville* ens recreá ab uns cuants *couplets* que... produhiren una *fregidura de peix* entre 'l públic pagano.

L' endemà ab l' obreta *Les petites Machins*, si fá o no fá, succehi lo propi, si bé en aquesta ens paréixé la Deval un bon tros més entremaliada y joguina, siga perque l' obra val més que *Claire Bidochon*, siga pe 'l motiu d' haverhi posat ella el *resto*. No hi ha que negar perxó que la *mademoiselle* domina las taules y diu *cosas* ab molta intenció, pero d' aixó á adornarse ab el calificatiu d' *eminent* hi mitjantsa tanta distància com de Sant Francisco de California al Hotel de la Rabassada.—*P.*

* *

Ahir degué estrenar-se en aquest teatro la traducció d' un drama francés titulat *Beaujolais*.

Per avuy está anunciat el debut de la gran atracció *Mlle. Bob-Walter*.

Veurem tot aixó lo que será.

Nou Retiro.—La companyia dels Srs. Pigrau y Fages procura tot lo possible en donar gran varie-

tat á las funcions que ofereix al públic; proba evident es que aquet correspón, sino del tot, y no sabém per que, bastant, al bon desitj que observa en els dos directors. La vritat es que 'ls Srs. Pigrau y Fages s' afanyan en oferir un número heterògeni d' obras perteneixents á distintas escolas, pera tots els gustos, y tendéncias; á *La loca de la casa*, segueix *El salto del torrente*; y á *Un enemigo del pueblo* 'l reemplassa *La portera de la fàbrica...* Pero desseguida s' opera la reacció y apareix en el cartell *Amor salvaje*, d' Echegaray...

Aquesta variació demostra un estudi seguit tant d' obras com de las aspiracions del públic. Y per si aixó no fós suficient, tractan de donar algúns *estrenos*, tals com el dels dramas *Honra ajena*, obra deguda á la ploma d' un conegut autor y *Los desheredados*, original del aplaudit autor D. Joseph Nogué y Roca.

També diumenge vinent tindrà lloc l' estreno de una comedietà còmica catalana del festiu autor Sr. Argila y Font, denominada *Provas d' amor*, posada en escena pe 'l Sr. Espinosa.

CLAR y NET.

MASNOU

Diumenge passat en el teatro Circo d' aquesta vila se posá en escena l' antich melodrama d' en Valladares, *La cabaña de Tom ó la esclavitud de los negros*, distingintse en sa execució las Sras. Alentorn, Castilla y Cervera, y els Srs. Garcia, Arraut, Martí, Trujols, Conde, Caralt, y la nena Valero.

Pera 'l vinent diumenge 's prepara 'l benefici de la primera actriu D.ª Guadalupe Alentorn.—*El Corresponsal*.

MATARÓ

Divendres ab *Carlos II el Hechizado* que 'ns doná la companyia dels Sr. Labastida y Nieto en el Ateneu de la classe obrera, el públic vá entussiamarse, fins al punt de proferir molts crits de *mátal!*

Valdria la pena de triar altre gènere d' obras que no aquests dramons.

La mateixa companyia ha inaugurat la temporda d' hivern en el Principal y Euterpe. En el primer de dits teatros diumenge s' hi posá en escena el drama d' Echegaray, *Lo sublim: en lo vulgar*, en el que s' hi distingiren els Srs. Labastida y Nieto á pesar de trobar-se tots dos afónichs. A la Sra. Castillo (Rosa) se li notá que per primera actriu se necessitan mes facultats.

En el Cassino Fénix, entre dissapte y diumenge, se posaren en escena un grupat de sarsueletas del gènere menut, totes conegudas del públic mataroni. La única que s' estrenava era *El mantón de Manila* que fou molt ben desempenyada per part de las Sras. Perejamo y Valle y dels Srs. Herrera, Bagué y especialment per el Sr. Casas que obtingué molts aplausos.

Pero senyors de las Societats de Catalunya, quin dia será aquell en que, per honra y gloria de las lletres regionals y del teatro que ab tanta empenta fundá en Frederich Soler, deixaran vostés de donar tanta importància al gènere insuls y axulapat d' aquella terra!...—*El Corresponsal*.

NOTAS ARTÍSTICAS

ESCOLA JORDIANA

ORFEO CANIGÓ

Ab un plè à vessar va celebrarse el passat dijous en l' espayós local del *Ateneo del Ensanche* l' agradable vetllada, que ab la cooperació de nostre benvolgut company Busquets y Punset, donà aquesta jove y valenta institució que dirigeix en Joseph Lapeyra.

La part literaria fou dedicada per en Busquets al simpàtic periòdich *Joventut*, quina Redacció hi assistí en pes y oferi un recort al *Orfeó*, recort que en mitj dels aplausos entusiastas del públic va colocar-se al estandart.

A fe de Deu que donava goig 'l cop de ull que oferia la gran sala. La joventut més florida de nostra ciutat hi formiguejava, y al fruir aquell ambient d' alegria y d' amor à lo de casa, un sentia en son cor neixer un cant d' esperansa.

A cada número del programa precedia una ràpida pero ben cisellada biografia del seu autor, que llegia en Busquets.

L' èxit fou franch y encoratjador. *L' Estandart* d' en Lapeyra obtingué forts aplaudiments.

De la part de música estrangera sobressortí la *Cansó popular grega* per las tres seccions y la Srta. Rosa Galimany, quina senzilla y delicada veu va filtrar-se al cor dels oyents.

Super-Flumina Babilonis de la música religiosa, agrada fosa. El magnífich cant de Gounod imposà al públic qu' esclata en delirant ovació.

Al començar la part tercera del programa, en Busquets llegí un preciós article qu' esvahia l' aspre y saludable perfume de tots els seus, deixant veure al fill entusiasta y amantissim de la terra catalana, al infadigable escursionista enamorat de nostras muntanyas.

Censurá ab energia tot lo que tracta de corròmprens y s' emportá al públic en una salva d' aplausos.

Després parla del seu carinyo per tot lo popular y ens explica ab l' ilusió que ha treballat sempre buscant corrandas y tradicions.

El seu treball fou molt ben rebut pel públic.

Clavé, Alió, Vives, Lapeyra, Millet, Morera y Mas y Serracant, eran els autors dels números que formavan la tercera part.

Foren repetits *El bon cassador*, *L' emigrant* (inspirada poesia del gran Verdaguer, ab música d' en Vives), *La filadora* y *L' arbre sagrat*.

Tancà la vetllada unas valentas frasses d' en Busquets, rubiertas d' amor patri.

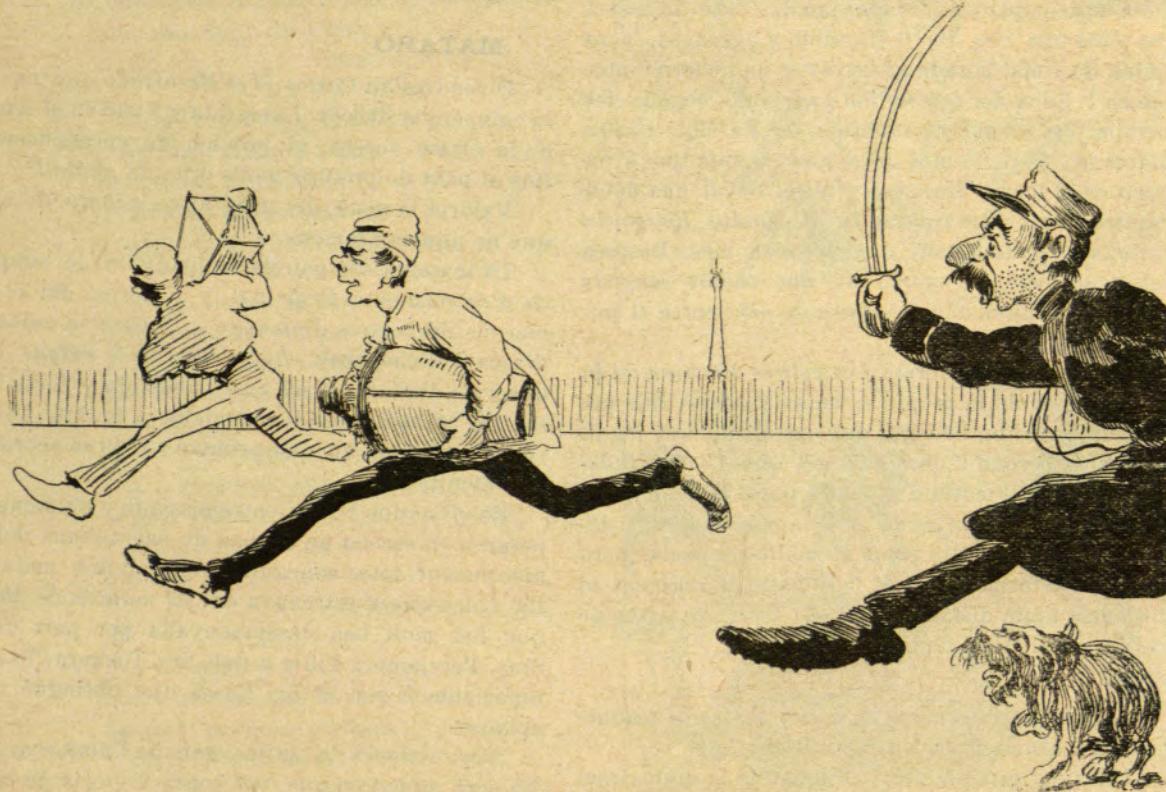
L' acompañament d' orga a càrrec de D. Estanislau Matheu, y de D. Joan Rosich el de piano, va anar molt ajustat.

El nombrós públic sortí complascudíssim.

Decididament la obra d' en Lapeyra porta empenta.

Natural que si s' compara l' *Orfeó Canigó* ab el *Català* resulta 'l primer molt petit. Pero no hi ha que oblidar que neix tot just, y... no escatímey un entusiasta aplauso à tot lo que creix, à tot lo que promet, à tot lo que animosament camina al pervindre.—S.

LA SEGURITAT À BARCELONA

¡Tot progressa!

Ja s' han atrevit ab els fanals dels carrers..... El millor dia s' emportan el Palau de Justicia!....

Any segón de "Catalunya Artística"—Bon paper, text escullit, artístichs grabats

La lluhida societat *Lo látigo d' or*, instalada en el teatro Olimpo, ha publicat el programa de las funcions dramàtiques y balls que celebrarà durant el mes corrent.

El dia de la Puríssima, posà en escena la popular comèdia d' en Pitarra, *Cura de moro*, 1er episodi dramàtic *Héroes del Bruch*, y *La capseta dels petóns*, aixerida joguina d' en Lluís Millà convertida en sarsueleta; la música es del mestre Guarro.

Pera 'l dia de Nadal preparan la divertida comèdia *Lo joch dels disbarats*.

—Ab un plé á vessar la Societat Berenguer vā celebrar una funció teatral el dia de la Puríssima, posantse en escena el magnific drama del malaguanyat Feliu y Codina, *La Dolores*. La part de protagonista fou interpretada notablement per la Sra. Boldú si 's té en compte que la jovent artista debutava ab aquesta obra, quin paper de *Dolores la de la copla*, es un bon xich dificil d' encarnar cuan vol ferse á consciencia.

Els demés intérpretes bé. La concorréncia satisfa. Molts aplausos.

—En la *Associació de Joyeria y Platería*, s' hi posà en escena diás passats las sarsueletes *Los descamisados* y *Lo somni de l' Ignocencia*, distingintse en la primera tots sos intérpretes y en la catalana la Sra. Bové y el Sr. Mora.

En lo que vā fiesarse molt la concorréncia, qu' era per cert molt lluhida, fou en las facultats vocals del jove tenor Frederich Casaseca, á qui augurém un brillant peregrinatge artistich si persevera en ferms estudis y 's dedica á la corda dramàtica.

—La darrera funció que doná el *Centro Lliberal Monárquic del districte seté* (López de Vega,) se vā compondré de la popular comèdia d' en Llanas, *Don Gonzalo ó l' orgull del géch*, en quin desempenyo sobressortiren la Sra. Guerra y Sra. Tressols y els Srs. Furquet, Amores y Gou.

La concorréncia 'n sorti molt satisfeta.

—Divendres, vigília de la Puríssima, en la *Jockey-Club*, (Caspe, 64), se posà en escena el drama *Juan José*, que si bé en general va adoleixer de falta d' ensajos, en canvi las escenes entre Rosa y el protagonista, quins papers fóren desempenyats per la Sra. Lostaló y el Sr. Fernández (M), varen interessar

al numerós públic que aplaudi ab justicia. La *Isidra* molt discreta; la Sra. Miquel en el paper de *Toñuela* un xich massa exagerada, el Sr. Gimeno bé, y bastant inseguers els Srs. Bertrán, Pérez, Nieto y Fernández, á quins recomaném molt estudi.

* * *

La secció dramàtica del *Centro Moral Gironí*, de Girona, posà en escena el passat dissapte, festa de la Concepció, el drama en tres actes titulat *San Hermenegildo ó el triunfo de la religión*, y la pessa *La vida al Encant*, distingintse en el desempenyo d' ambdues obres els Srs. Torres, Vert (P. y J.), Ginés, Sunyer, Vinyolas, Albert, Capella, Ferrer, Llenas, Amich y Llopard.

NOTICIAS

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingressos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, cuaus donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantitats recaudadas se 'n fará entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 24'60 ptas.

(Continua oberta la suscripció.)

NOSTRE FOLLETÍ

Ab el número d' avuy, repartim á nostres favoreixedors

VUYT PLANAS

del popularissim drama en tres actes

Lo full de paper

un dels millors de nostre repertori català, (cual primera edició está agotada) original del celebrat autor

D. Pere Anton Torres

de quina ploma n' han sortit magnificas produccions escèniques, tals com *La clau de casa*, *Mestre Feliu*, *L' hereu Jordi*, *La llàntia de plata*, y altras.

*

La comèdia *La germana gran*, s' entregará enquadernada á tots els que presentin en l' Administració de *Catalunya Artística*, els folletins en bon estat, y mitjansant l' import de 10 céntims.

Dijous vinent NÚMERO DE NADAL

Text escollit de notables escriptors

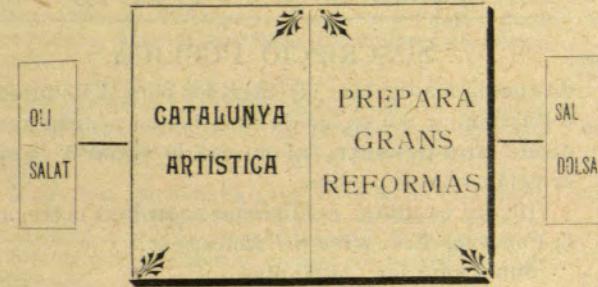
Grabats artístichs

Portada nova á dugas tintas

XARADA COMPOSTA

LO LO LO LO
TOTAL.

PREPOSICIÓ						
2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3

J. Staramsa.

Cuadrat

• • • •

Sustituir els punts per lletras que llegides vertical y horizontalment, diguin: 1.er Nom de dona.—2.da Vérb.—3.er Animal.—4.^{art} Metall.

Jotabeeme.

Targeta

M. MORROL

PIERA

Ab aquestas lletras, degudament combinadas formar el títul de una comèdia catalana.

Joseph Alonso.

Targeta-anagrama

Rafel P. Serret Loud

POL

Ab las anteriors lletras se té de formar el títul, y apellido del autor, d' un drama catalá en tres actes y en vers.

S. de Salvatoris.

Geroglifics comprimits

nota JEREZ ISABEL
II

PLANTA NAS

llu mes A

Peix ET

SA animal

Q. Kala.

Solució als del número 26

Xarada: For-tu-nas-sa.

C. Tutusaus D : El fondo no està mal; la versificació es do'enta — Joseph Ferré Roig: Lo de avuy es aproveitable. — X. Zengotita Bayona: Es molt ripiosa, molt. — F. Santigosa Martí: Hi faltan quatre retochs en la forma: veurém de ferlohi. — Marian Faura Sans: Voldria complaure 'l, pero es tan ripiós!... — Bonaventura Raméntol: Està bé. De lo demés no estranyi may la tardansa; son tantas las cosas qu' esperan torn .. Veu? ja comensa — J. C. M.: La poesia està bé; l' articlet es un bon xich relioscós; veurém d' atenuarlo. ¿No li sembla? — Joan Güell y Ferrer: Mal versificada. — I. L. B. Q.: Falta de rima en la poesieta; en quant al article res li prometo. — J. Puig Ferrater: Bé. — Pere Font Nielfa (Vilassar de Dalt): Entra en torn. — Joseph Soler y Tasis (Sitges): Ab franquesa, l' acabament no està à l' altura del restant del articlet: de tots modos es fàcil que vagi. — Lluís Almerich: Se publicarà. — Gil Reina: També. — Errat: Entra en torn.

J. Collazos, impresor. — Piassa de la Igualtat 3.